

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ วันนี้วันพระ อาทิตย์หนึ่งมีวันพระหนึ่ง มีวันพระหนึ่งก็เพื่อให้เปลี่ยนแปลง หัวใจหนึ่ง เพื่อให้หาที่พึ่งของใจ เราไม่มีหลักของใจเราไม่มีที่พึ่งของใจ เราแสวงหาเรื่องของโลกไป มันแสวงหาเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ของเรา เราต้องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องนี้ธรรมชาติของเรา เราเกิดมาธรรมชาติของใจ ธรรมชาติของร่างกายมันต้องหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

แต่ธรรมชาติของใจมันจะบีบคั้นขนาดไหนมันก็ไม่เคยตาย มันมีแต่ความรู้สึกใจ มันมีความรู้สึกทุกข์ยากของมัน แต่มันไม่เคยบอบสลาย มันต้องเป็นสภาพแบบนั้นของมัน เราเลยนอนใจไป นอนใจว่าเราแสวงหาแต่เรื่องของร่างกาย เราไม่แสวงหาเรื่องของใจ ถ้าเราไม่แสวงหาเรื่องของใจ เวลาฝนตกสัตว์ออกมาหากิน สัตว์มันออกมาหากิน มาหาอาหารใหม่ของมัน เหมือนปลาได้น้ำใหม่นี้จะตื่นเต้นมากจะดีใจกับน้ำใหม่ไป แล้วก็โดนนายพรานเขาคดเบ็ดไป

นี่เหมือนกัน สัตว์ออกมาหากินเหมือนกัน ออกมาหากินออกมาก็ต้องมาตายไป มันออกเวลามีฝนตกใหม่ขึ้นมา มันแสวงหาชีวิตใหม่ของมันขึ้นมา ไอ้หัวใจของเราก็ก็นั่นแหละ เรามีชีวิตใหม่ เราหาความพึ่งพาอาศัยของหัวใจใหม่ หัวใจของเรามีที่พึ่งพาอาศัย ถ้ามีที่พึ่งพาอาศัยมันมีความอบอุ่นใจ มีความร่าเริงใจ เวลาที่ร่างกายร้อนนี้มันร้อนมาก เวลาที่มีความเย็นขึ้นมามีความสุขมีความสุขเย็น

แต่เวลาใจมันอุ่นใจขึ้นมามันต่างกันนะ มันอุ่นใจมันมีที่พึ่งของใจ ใจเรามีที่พึ่งของใจ เราจะพอไปไหน เราก็กู้ทุกข์ยาก ทุกข์ยากประสาเรื่องของร่างกาย แต่หัวใจมีหลักใจแล้วมันพออาศัยได้ ถ้าไม่มีหลักใจพออาศัยได้ มันทุกข์ร้อนไปหมด ความทุกข์ร้อนไปหมด มันถึงต้องมีวันพระไป

คนเรานี้มันมีสิ่งสำคัญในหัวใจ อยู่ในร่างกายนี้มีสิ่งสำคัญคือหัวใจอยู่ในร่างกายของเรานี้มีความสำคัญมาก ถ้ามีความสำคัญมาก เราจะให้มันมีที่พึ่งอาศัยอย่างไร? เราจะแสวงหาอย่างใดถึงเป็นที่พึ่งอาศัยของใจได้ แสวงหาอะไรเป็นสมบัติของใจ บุญกุศลเท่านั้นเป็นสมบัติของใจ บุญ

กุศลเท่านั้นเป็นที่พึงอาศัยของใจ อย่างอื่นเป็นที่พึ่งอาศัยไม่ได้ มันเป็นที่พึ่งอาศัยไม่ได้มันถึงต้องแสวงหาใจ

ทุกข์ยากแสนทุกข์ยากนะ การไปวัดไปวาเนี่ยมันต้องลงทุนลงแรงเหมือนกัน มันเหมือนกับที่เขาไปลงทุนลงแรงกัน ทุกอย่างเขาต้องลงทุนลงแรง ไปวัดก็ต้องลงทุนลงแรง ลงทุนลงแรงเพื่อให้ได้มาใจ ความสละออกไปเพื่อเปิดประตูให้ได้สิ่งที่เราพอใจมา ธรรมนี้เป็นของประเสริฐมาก เป็นของประเสริฐมากจนเข้าถึงไม่ได้

คนเราเข้าถึงได้ยากมาก เพราะอะไร? เพราะว่ามันลึกลับซับซ้อน มันเส้นผมบังภูเขาอยู่ในหัวใจของเรา เราเข้าถึงไม่ได้เราถึงจับต้องไม่ได้ เราจับต้องไม่ได้เราถึงตื่นแต่เงาใจ ตะครุบแต่เงา ตะครุบแต่สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์กับเรา มันไม่เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา เพราะเป็นประโยชน์ของเรา เวลาโอกาสมันเกิดขึ้นมากับบุคคลคนนั้น คนนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นนะมันมาจากไหน?

โอกาสเกิดขึ้นมานี้เขาต้องทำของเขามา ถ้าเขาไม่ทำของเขามาโอกาสอย่างนั้นจะไม่เกิดขึ้นกับเขา โอกาสของคนมีมากขนาดไหน? เราอยู่ในโลกเราทุกข์ร้อนไปนี้ เราพยายามค้นรณกันนี้ โอกาสของเรามีมากขนาดไหน? โอกาสของเรามีขนาดไหนมันก็เป็นอำนาจวาสนาของเราสร้างสมมา

อันนี้ก็เหมือนกัน บุญกุศลมันเกิดสะสมมา มันไปทำให้เกิดเป็นโอกาสและวาสนาของเรา อำนาจวาสนาเกิดจากตรงนั้น เกิดจากการได้สร้างสมมา ถ้าไม่ได้สร้างสมมาอำนาจวาสนาของเราไม่มี มันจะหลุดไม้หลุดมือของเราไป มันเกือบ ๆ จะได้ขึ้นมานี้เราเพียงจะได้สิ่งที่เราปรารถนามาแล้วมันก็ไม่ได้สมความปรารถนา

มันไม่ได้สมปรารถนานี้มันทุกข์สองชั้น ชั้นหนึ่งคือสิ่งที่ไม่ได้ตามความปรารถนานั้นเราก็ต้องขาดแคลนสิ่งนั้นไป สองหัวใจมันเราร้อนนะ หัวใจนี้พลิกแพลงน้อยเนื้อต่ำใจว่าเราทำไมไม่เหมือนคนอื่นเขา เราทำไมไม่ได้อย่างเขา ก็นี่ไง เวลาเรากระทำเราไม่กระทำ เวลากระทำเราไปวัดไปวาไปหาบุญกุศลของเรามันเป็นเรื่องลำบากลำบาก ให้คนอื่นเขาไปเถิด เราอยู่ประจำของเรา

เวลาเราจะได้ของเราโอกาสของเราเราก็ไม่มีโอกาสของเราตามสภาวะแบบนั้น บางคนเกิดมาแสนทุกข์แสนยาก แต่โอกาสเขาดี เขาก็มีอำนาจวาสนาของเขาไป เกิดมาทุกข์มายากการกระทำมานี้ กรรมอยู่ที่การกระทำ ศาสนาพุทธสอนเรื่องการกระทำ เรื่องของหัวใจเรื่องของการกระทำ

การกระทำมันต้องมีเจตนาถึงทำได้ ถ้าไม่มีเจตนาทำไม่มีความตั้งใจทำอะไร? นี่ศรัทธา ความเชื่อของใจมันถึงสำคัญมากใจ สำคัญถ้ามีศรัทธาความเชื่อนี้มันมีโอกาสได้แสวงหา ถ้าไม่มีความเชื่อเลย มันก็ไม่แสวงหา

แต่ความเชื่อนั้นเวลาเป็นประโยชน์มันก็เป็นประโยชน์ แต่ถ้ามันมีกิเลสมาปักใสมันก็เป็นโทษ ความเชื่อของเราเชื่อในสิ่งอะไร ถ้าเชื่อในสิ่งที่ว่าไม่เป็นคุณประโยชน์ นี่มันถึงว่าต้องมีครูบาอาจารย์ชี้นำตรงนี้ ตรงที่เชื่อแล้วเชื่อในสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์กับเราด้วย เชื่อแล้วเป็นประโยชน์กับหัวใจดวงของเรา ถ้าเชื่อแล้วเป็นประโยชน์กับหัวใจของเรามันจะเป็นประโยชน์ของเรา ถ้าเชื่อแล้วไม่เป็นประโยชน์ของเราเห็นไหม

ดูอย่างเด็ก ๆ มันเชื่อสิ มันเชื่อประสาของมัน มันก็ทำประสาของมัน มันไปตามถ้ามันเชื่อ มันถูกต้องมันก็ไปทำความที่ถูกต้อง มันขยันหมั่นเพียรของมัน มันก็ทำความดีของมัน ความเชื่อของเราที่คบเพื่อนเสเพลไป ความเสเพลของเขามันก็เสียหายไปตามประสาของเขา เขาก็เชื่อของเขาอย่างนั้นว่าอันนั้นจะเป็นที่พึ่งของเขา

แต่ความเชื่ออย่างนั้นเป็นความเชื่อที่ผิด ศรัทธาต้องมีปัญญา ปัญญาในการควบคุมให้เรามีความถูกต้อง ปัญญาในอะไร? ปัญญาใน ศีล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม ศีลเป็นเครื่องคอยั่วว่าสิ่งนั้นถูกหรือไม่ถูก การบังคับใจของเรา เราต้องทำความพอใจของเรา เราจะทำความพอใจของเรา เราคิดอย่างไรเราก็ทำตามอย่างนั้น ถ้าไปเทียบกับศีลแล้ว ศีลนี้ห้าม ห้ามการเบียดเบียนกัน ให้เมตตา กันพึ่งพาอาศัยกัน

แต่หัวใจมันคิดว่าอยากใหญ่ คนเรามันชอบอยากใหญ่กว่าเขา อยากจะนั่งอยู่บนหัวคนอื่น อยากจะมีอำนาจวาสนา อยากจะมีอำนาจเหนือคนอื่น แต่เหนืออำนาจ เห็นไหม พระเจ้าอโศกมหาราช ขนาดว่ากองทัพชนะประชิดไปทุกหัวเมือง ชนะเขาไปหมดเลย แต่สุดท้ายแล้วไม่เอา เพราะการเบียดเบียนเขาแล้วมันไม่ได้ประโยชน์ ชนะด้วยธรรม เผยแผ่ธรรม

อันนี้ก็เหมือนกัน เราสร้างคุณงามความดีขึ้นมา เรายอมรับโดยความเป็นจริง ถ้ามีคุณงามความดีนะ ไม่ต้องไปมีอำนาจเหนือเขาหรอกเขายอมรับเอง ความยอมรับของใจดวงนั้นมันเป็นบารมี บารมีเกิดขึ้นจากคนพึงธรรม คนที่สนใจคุณงามความดี แล้วยอมรับในคุณงามความดีอันนั้น คุณงามความดีในการสะสมขึ้นมา แล้วเราสะสมคุณงามความดีไปนี้ ปากเขาจะพูดอย่างไร

ให้เขาพูดไป แต่ความยอมรับของใจของเขาต้องยอมรับสิ่งนั้น ยอมรับในคุณงามความดี เราก็แสวงหาเหมือนกัน

มันสะท้อนใจด้วยนะ สะท้อนใจว่าทำไมเขาทำได้ ทำไมเราทำไม่ได้ มันจะน้อยเนื้อต่ำใจแล้วว่าทำไมทำไม่ได้ ย้อนกลับมาดูหัวใจของตัวเองแล้วมันจะดัดแปลง ถ้าดัดแปลงนี้เราเป็นตัวอย่างของเขา เราสร้างคุณงามความดีของเขา เราสร้างคุณงามความดีไป เขาจะพูดขนาดไหนก็แล้วแต่มันเรื่องของเขา

แต่เวลาจิตได้สำนึกของเขาเขาก็แสวงหาความดีเหมือนกัน เขาก็ต้องการคุณงามความดีเหมือนกัน แต่เขาทำไมเขาทำไม่ได้ แล้วเราทำได้นี้มันเป็นตัวอย่างของเขา ตัวอย่างของเขา เขาต้องดัดแปลงพยายามทำตามเราขึ้นมา นี่เป็นตัวอย่าง เป็นตัวอย่างกับพ่อ เป็นตัวอย่างกับลูก เป็นตัวอย่างกับใคร? เป็นตัวอย่างกับในบ้านของตัวเอง เป็นตัวอย่างเป็นแบบอย่างของสัตว์โลกด้วย เป็นตัวอย่างเป็นแบบอย่างของเราด้วย

มันก็เกียจมันไม่อยากไป เราก็พยายามแสวงหาให้มันเป็นไปได้ เป็นไปเพื่ออะไร? เพื่อความสะสม เพื่อบุญกุศลของเรา เพื่อความอุ่นอกอุ่นใจของเรา เราไปไหนเรามีเสบียงอาหารของเราไป เราไปไหนมีบุญกุศลของเราติดตัวเราไป เราจะอุ่นใจของเราไป ถ้าเราไปไหนเราแห้งแล้งไป เห็นไหม ไปไหนมีแต่ความแห้งแล้ง ไปไหนมีแต่ความทุกข์ยากมันเป็นสมควรไหม?

มันไม่สมควรกับใจดวงนั้น แล้วใจดวงนั้นมันมีศาสนาเป็นที่คำสอน ศาสนาเป็นคำสอนแล้วการกระทำเป็นของเรา ถ้าเราไม่ทำของเราเลย เราจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ผลประโยชน์นั้นจะเกิดขึ้นมากับเราได้ไหม ถ้าเรามีการกระทำของเราขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา ถ้าเราทำของเราขึ้นมาแล้วมันเป็นประโยชน์กับเรา แล้วมันก็จะสะสมไปหัวใจ เวลามันทุกข์ยากให้มันทุกข์เกิด

เวลาเกิดมาทุกคนมีความทุกข์เหมือนกันนะ ทุกข์นี้ประจำโลก มีโดยความทุกข์ของมัน แต่ทุกข์นั้นมันเป็นความจริงอันหนึ่งที่เราต้องประสบกับมันไป แล้วเราทำอย่างไรจะว่าอยู่กับมันโดยมีความพอใจกับมัน อยู่กับมันโดยที่ทุกข์นี้มันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นสัจจะของมัน เรายอมรับมัน แต่ค้นหาความทะยานอยากค้นหาความจะให้มันเกิดทุกข์อีก มันจะไม่เกิด ทุกข์นั้นมันจะสิ้นสุดด้วย มันจะจบสิ้นกันตรงนั้น

ถ้าเราไม่เข้าใจเรื่องความทุกข์ เราไม่เข้าใจเรื่องความลำบากลำบากที่เราต้องแสวงหา นี่ เรา จะผลัดไถ่สิ่งนั้น มันเป็นตัณหาใจ ตัณหาความผลัดไถ่ความไม่อย่าไม่ต้องการให้เป็นไป ตัณหา มีมากขนาดไหน? มันก็จะเกิดมีความทุกข์มากขนาดนั้น ถ้าเราเข้าใจตามหลักความจริง ตัณหา มัน จะดับลง เราเข้าใจแล้วตัณหาความคิดของตัณหาความทะยานอยากมันจะไม่มีสิ่งนั้น มันจะพอใจ ในความเห็นของเรา มันก็พอใจในทุกๆ นั้น

มันกำจัดทุกข์นั้น ทุกๆ นั้นเข้าใจตามทุกข์นั้นแล้วมันปล่อยวางตัณหาความทะยานอยาก นี่ มันเกิดความดับของใจ นั่นนะมันถึงเกิดจากการกระทำของเรา เกิดจากการสะสมของเรา เรา สะสมขึ้นไป ๆ มันจะเป็นประโยชน์ของเรา เราคิดถึงเมื่อไหร่มันก็เป็นของไม่บอบสลาย คิด เมื่อไหร่มันก็เป็นของที่ว่ามันสด ๆ ร้อน ๆ อยู่ตลอดเวลา คิดถึงบุญกุศลแล้วมันอุ่นใจนะ คิดถึง โทษ คิดถึงความลำบากลำบาก คิดถึงอย่างนั้นมันทุกข์ใจ มันมีความทุกข์ในหัวใจขึ้นมาคิดแล้วมัน บาดหัวใจ

แต่คิดแต่ความสุข บุญกุศลแล้วมีแต่ความสุข มีความพอใจของเรา เราก็มีที่พึ่งอาศัยของเรา เหมือนกัน ถ้ามันพอใจมันก็อุ่นใจของเรา ถ้ามันอุ่นใจของเรานี้มันเป็นอบอุ่นของใจ นี่ธรรมเข้าถึง ใจตรงนั้น แล้วธรรมเข้าถึงใจแล้วมันถึงอยากได้มากขึ้นไปนี้ มันก็ทำได้ ทำความสงบของใจ ทำ ความปัญญาของใจขึ้นมา มันจะแยกแยะออกขึ้นมา แล้วเราจะเข้าถึงธรรมะของเราในหัวใจ

ปัจจัยตั้ง ธรรมะในหัวใจกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนละส่วนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะของเราคือความเข้าใจ และความประพฤติปฏิบัติของเรา เข้าใจของเราเป็นปัจจัยตั้ง เห็น ใหม่ ปัจจัยตั้งรู้จำเพาะใจดวงนั้น ใจดวงนั้นสัมผัสใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเข้าใจแล้วมันจะเป็น ประโยชน์กับเราเอง เป็นประโยชน์กับสัตว์โลก สัตว์โลกเกิดขึ้นมาแล้วพบพุทธศาสนาแล้วได้ ประโยชน์กับศาสนา

ไม่ใช่เกิดขึ้นมาศาสนาแล้ว ศาสนาเป็นศาสนา เราเป็นเราไม่เกี่ยวกัน มันก็ไม่ได้ประโยชน์ ของเรา ถ้าทำศาสนาเป็นประโยชน์กับเรา เราก็ชวนชวน เรามีการกระทำขึ้นมา นี่ ศาสนาเป็น ประโยชน์กับเราตรงนั้น ศาสนาย้อนได้ถึงตั้งแต่ว่า “บุพเพนิวาสานุสสติญาณ” ตายนี้จิตเกิดมาจาก ไหน? ตายนี้มันจะไปไหน? เกิดมาได้ซึ่งถึงการชีวิตของเรา รู้แจ้งในชีวิตของเรา

แล้วเราจะรู้แจ้งตัวเราเองถ้าธรรมะเกิดในหัวใจของเรา เราจะเห็นวิชา ๓ เราจะเกิดขึ้นมา
ในหัวใจ มันจะเข้าไปตรงนั้น แล้วจะเข้าใจตามความเป็นจริง แล้วถึงว่าศาสนาจะมีประโยชน์กับ
เราขนาดนั้น ขนาดจากเริ่มต้นนี้ขนาดจากทานไปก่อน ทำทานไปก่อนแล้วฟังธรรมแล้วศึกษาเล่า
เรียนไป แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติให้ได้เป็นสมบัติของเรา มันจะเป็นสมบัติของใจดวงนั้น
เอวัง